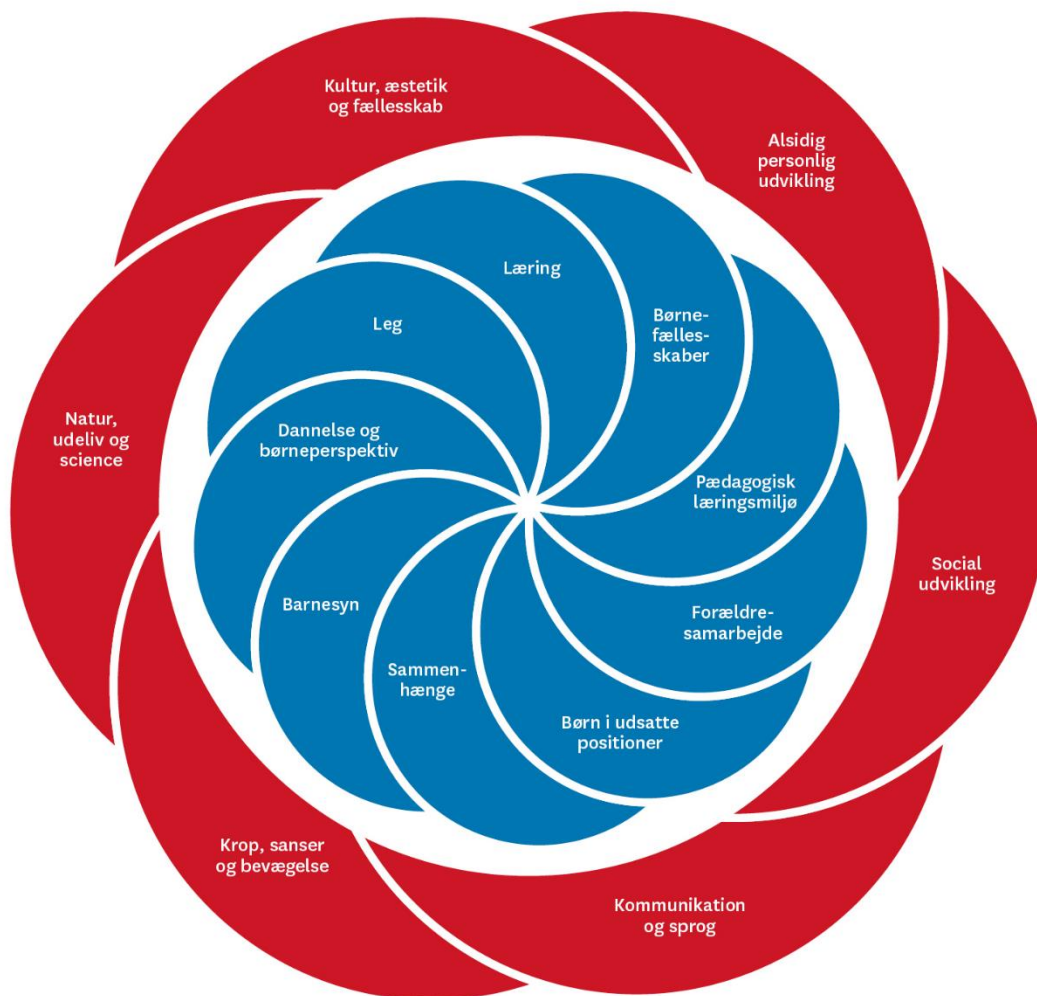

Læreplan for Bårse Børnecenter Maj 2022

Bårse børnecenter er et integreret dagtilbud, som er idræts certificeret.

Bårse børnecenter består af en vuggestue 0 - 2 år, en småbørnsgruppe 2 - 3,5 år og en børnehavegruppe 3,5 – 6 år. Vi arbejder aldersopdelt i børnehaven og dette betyder, at de voksne følger børnene fra småbørnsgruppestart og til de skal starte i skole.

Pædagogisk arbejder vi ud fra læring, trivsel, dannelse og udvikling.

Vores hverdag er bygget op omkring genkendelighed, hvor børnene indgår i en naturlig vekselvirkning mellem vokseninitieret aktiviteter og spontane aktiviteter der udspringer ved at følge barnets spor.

Pædagogisk idræt er en metode til at opnå pædagogiske mål og tager udgangspunkt i det enkelte barn og ikke i aktiviteten. I pædagogisk idræt kommer pædagogikken før idrætten og med afsæt i et bevidst pædagogisk grundsyn, omsat i handlinger. Pædagogisk idræt er et grundsyn som danner grundlag for hele det pædagogiske arbejde, læreplaner, indretning af læringsrum, organisering af det pædagogiske arbejde samt personalets rolle og udtryk.

Dannelse og børneperspektiv

I Bårse børnecenter arbejder vi bevidst med børneperspektivet, da vi mener det skaber et godt udgangspunkt for børnenes forståelse for demokrati og dannelse. Vi inddrager børnenes perspektiv, ved at skabe rammerne for en tryk dialog og en gensidighed mellem børn og voksne.

Børnenes perspektiv inddrages, når vi taler om indretningen af de fysiske læringsmiljøer.

Vi inddrager ligeledes børneperspektiver i spontan udvikling, det sker gennem udbygning af lege mellem børn og voksne, samt i de voksnes deltagelse i børneinitierede lege.

Børneperspektivet bliver inddraget på daglig basis, både ved planlagte og spontane aktiviteter, fx ved at anvende forundersøgelser som en del af vores pædagogiske metode. Her sørger vi for, at spørge indtil børnenes interesser inden vi starter et nyt tema. Vi får indblik i, hvad der rør sig hos børnene, og under selve aktiviteten spørger vi indtil børnenes oplevelse af dette, og hvordan det eventuelt kan forbedres. Vi anvender åbne spørgsmål for at få et så nuanceret blik på børnenes interesser og holdninger som muligt.

Børneperspektivet anvendes også i konflikt situationer, hvor de voksne er meget nysgerrige på, at belyse alle børnenes perspektiver. Vi er anerkendende og sørger for, at børnene selv bidrager til at få løst konflikten på en demokratisk måde, hvorpå alle børnene føler sig set, hørt og forstået. Dette giver børnene en følelse af medansvar og forståelse for, at de er vigtige medspillere i det sociale fællesskab.

For os i Bårse børnecenter, er dannelse blandt andet, at:

Barnet føler sig set, ved at vi nævner barnets navn i mødet med det.

Vi sætter ord på barnets følelser i situationen og er med barnet i følelsen, og guider det igennem for eksempel en ked af det hed.

I samlinger og i starten af frokosten ser og nævner vi hinanden, så alle kan få følelsen af at være en del af fællesskabet.

Vi vil give mulighed for at være aktiv deltagende, ved at barnet både oplever at være den første, samt at skulle vente på tur. I denne behovsudsættelses proces tages der naturligt hensyn til barnets udviklingstrin.

Vi inviterer til aktivitet, med en opmærksomhed og mulighed for den pædagogiske bagdør.

Vi øver i at hjælpe og dele med hinanden, samt vise alternative handle muligheder i legen og i samværet med hinanden.

Det at være barn er en værdi i sig selv.

I Bårse børnecenter er en af de vigtigste værdier relationen til både børn og forældre. Vi vægter ro og tryghed højt og dette skabes igennem anerkendelse, forudsigelighed og struktur. Dette skaber også rammerne for ro, nærvær og fordybelse, hvor vi bestræber os på at have så få og tydelige overgange som muligt.

Når vi i Bårse børnecenter taler læring, ser vi dette som en alsidig og individuel proces, hvor vi tager højde for det enkelte barns forudsætninger for at deltage ligeværdigt i fællesskabet.

Vi vægter højt, at møde barnet positivt, og vi ser barnet som et ligeværdigt individ der har brug for anerkendelse, for at udvikle sig positivt – herunder fx guidning og særlig støtte.

Eksempler fra praksis: Når man er lille og ny i vuggestuen, mødes man af voksne med fokus på tryghed, relations dannelse og tilknytning. Det betyder, at det enkelte barn får en tryk tilknytning til, så vidt muligt, en fast voksen, og dagligdagen gøres genkendelig i små dagligdags rutiner. Vi møder barnet, hvor det er, i den nye sammenhæng barnet er kommet i.

Da det af flere grunde kan ske, at et barn ikke mestrer at deltage i en planlagt aktivitet den pågældende dag, ændres planen for det enkelte barn, således, at det får en dag, som det har behov for. Ved overgangen fra vuggestue til børnehave tager vi ligeledes udgangspunkt i barnets behov, fordi der er meget forskel på de enkelte børns forudsætninger for at mestre en overgang.

For at støtte op om det gode børneliv har vi i Bårse børnecenter valgt, at være en aldersopdelt institution hvor personalet i børnehaven kan følge børnegruppen fra de er 2 år og indtil skolestart. Dette giver en tryghed og et unikt kendskab til både barnet og dets familie, hvilket gør samarbejdet mellem hjem og børnehave trygt, så der bliver skabt et optimalt fundament for det enkelte barns læring, trivsel, udvikling og dannelse. Samtidig skaber det et positivt udgangspunkt for bæredygtige relationer mellem barn og pædagog samt et godt samarbejde med forældrene.

Sammenhæng til børnehaveklassen

I Bårse børnecenter arbejder vi aldersopdelt og dette betyder, at når man bliver kommende skolebarn, har man været sammen med både de samme børn og voksne siden man startede i børnehave. Dette gør, at der er et stærkt socialt fællesskab i gruppen, hvilket også øger lysten til at lære og være aktivt deltagende.

Vi har fokus på, at overgangen fra børnehave til skole bliver så tryk som mulig, derfor har vi et samarbejde med Bårse skole, hvor vi jævnligt besøger skolen. I løbet af foråret har vi brobygning med skolen, hvor vi deltager i forskellige arrangementer som Bårse skole afholder.

Vi har et øget fokus på at være en god kammerat, så alle børn føler sig som en del af børnefællesskabet. Dette understøtter også, at børnene har nemmere ved at møde nye udfordringer, samt kaste sig ud i nye relationer, da de har gode erfaringer fra de relationer de allerede har opbygget.

Vi afholder overgangsdrøftelser med Svend Gønge skolen samt underafdelingen Bårse, hvor 0. klasse lærerne samt inklusionsvejleder fra Svend Gønge afdelingen deltager. Fra Bårse Børnecenter deltager leder og pædagog fra førskole-gruppen også. Ved overgangsdrøftelser med Præstø skole deltager afdelingslederen, 0. klasse lærerne samt en pædagog fra SFO'en. Fra Bårse Børnecenter deltager leder og pædagog fra førskole-gruppen også. På disse møder drøftes alle børn, og der gives overleveringsskemaer på de børn som har særlige udfordringer.

Eksempel fra praksis: Børnene bliver i løbet af deres sidste år i børnehaven præsenteret for både bogstaver og tal. Vi arbejder med dem både ved brug af finmotorik, hvor vi skriver, tegner og former bogstaver og tal, og ved hjælp af grov motorik, hvor vi bruger kroppen til at lave bogstaver, løber rundt på legepladsen for at lave aktiviteter, der er bogstavs og tal relateret osv. Dette gør, at børnene er blevet præsenteret for elementer de kommer til at møde, når de starter i skole. Her har de igennem erfaring og tidlig mestring, af både bogstaver og tal, større mulighed for at være motiveret og parate til de krav der kommer i skolen. Ved at bruge kroppen til at lære, øger det også lysten hos børnene da aktiviteterne minder meget om leg.

Børn i udsatte positioner

Vi støtter alle børn gennem positive relationer, og vi deler børnene op i mindre grupper, så de oplever nærvær og omsorg.

Vi går på opdagelse i barnets adfærd, reaktioner eller udvikling, og er nysgerrige på vores egen tilgang til børnene – herunder at afprøve flere relevante pædagogiske metoder. Derudover, er vi optaget af ICDP og benytter de 8 samspilstemaer aktivt og derved søger at møde det enkelte barn og forældre positivt, undrende og anerkendende.

Vi evaluerer vores projekter jævnligt, herunder daglige rutiner, samt reflekterer over vores praksis. Vi er meget opmærksomme på, at benytte den pædagogiske bagdør. Det vil sige at når man f.eks. sætter en aktivitet i gang, har man gjort sig tanker om, hvad det kræver for at alle børn kan deltage.

Eksempel fra praksis: En dreng vil ikke deltage i stop dans, da han har erfaringer med at blive udadreagerende, hvis han taber. Pædagogen anerkender drengens følelser i det, og åbner op for at drengen kan få en anden deltagende rolle i legen, hvor han styrer musikken og dermed får han oplevelsen af, at blive anerkendt, samt være en ligeværdig del i det sociale samspil.

Forældresamarbejdet er en vigtig del i arbejdet med børn i udsatte positioner, da vi i dialogen med forældrene får en nuanceret forståelse for både barnet og familien. Vi ser samarbejdet med forældrene som et partnerskab, da vi derigennem sammen skaber de bedst mulige rammer for barnets udvikling.

Vi benytter bl.a. udviklingsbeskrivelser, som et pædagogisk værktøj, for at målrette indsatsen ift. det enkelte barn. Når der er udarbejdet en udviklingsbeskrivelse, bliver der efterfølgende lavet handleplanen "indsats for det enkelte barn/mindre gruppe", der beskriver, hvilken indsats der skal prioriteres, og hvordan man vil arbejde både med barnet og den samlede gruppe.

Forældresamarbejde

Når barnet starter i vuggestuen og/eller børnehaven, inviteres de til en velkomstsamtale, her tales der om gensidige forventninger, barnets trivsel og udvikling. Forældrene får udleveret en velkomstfolder. Efter 3 mdr. bliver forældrene tilbudt en opfølgende samtale, hvor der tales om barnets trivsel og forældrenes oplevelse af barnets opstart i institutionen.

I dagligdagen, fortælles der om de positive historier fra dagen, og vi er lydhør overfor forældrenes oplevelser.

Vi har efter behov samtaler med forældrene omkring deres barns udvikling – trivsel – læring og dannelse.

Vi lægger billeder på AULA, så forældrene kan få indblik i børnenes dagligdag. Derudover dokumenterer vi på stuerne med eksempelvis udstilling af børnenes kreative udfoldelser.

Vi forsøger igennem vores dagligdag at inddrage forældrene i de temaer, vi arbejder med, således at forældrene kan understøtte barnets udvikling og læring i hjemmet. Når forældrene ved, hvilke temaer og aktiviteter, barnet beskæftiger sig med i institutionen, indbyder det til dialog med forældrene, og samtidig kan det være en inspirationskilde.

Barnets læring er i centrum igennem de samtaler vi har med forældrene, uanset om vi gerne vil understøtte barnet selvstændighed ift. påklædning, om det er selvregulering, hvor man med fordel kan øve turtagning, eller om det er, at kunne mestre tallene fra 1-10. Læringen er derfor udgangspunktet for de drøftelser vi har, hvor det er vores opgave at bidrage til forældrenes muligheder for at understøtte deres barns læring.

Forældresamarbejdet i forhold til børn i udsatte positioner er helt afgørende. Derfor kan en konkret indsats omkring barnet også tage udgangspunkt i en samtale med forældrene. Vi ser samarbejdet med forældrene som et vigtigt partnerskab, hvor vi igennem dette kan skabe rammer for barnets udvikling og en fokuseret indsats via dialog og inddragelse af forældrenes perspektiver.

Der holdes et årligt forældremøde, hvor der er valg til bestyrelsen. Forældrene har mulighed for at komme med input til forældremøderne og bestyrelsesmøder.

Læringsmiljø

Vi veksler mellem planlagte og spontane aktiviteter, og vi har læringsmiljøer hele dagen, også i rutinesituationer.

Vi skaber læringsmiljøer hele dagen, hvor der er tid og ro til at børnene kan fordybe sig i aktiviteterne.

Vi sørger for, at der er personale nok på gruppen, så børnene kan deles op, det gælder både ved planlagte aktiviteter, samt ved rutiner.

Det pædagogiske personale deltager i børneinitierede lege. Dette kan evt. være for at bidrage til børnenes kreativitet og nysgerrighed, eller for at understøtte børnenes evner til at forhandle med hinanden og have meningsudveksling, hvor begge børns perspektiv bliver inddraget demokratisk og anerkendt. På denne måde understøtter de voksne børnenes sociale kompetencer igennem forhandlinger og dialog, og giver dem dermed muligheder for at udvikle bæredygtige relationer – både i situationen og på længere sigt.

Alt afhængig af temaet, vil det være forskellige aktiviteter, vi lægger vægt på. Når vi ser læring over hele dagen betyder det også, at vi inddrager elementer af temaerne i legene på fx legepladsen.

Børnefællesskaber

Vi støtter børnenes fællesskab gennem samling og voksenstyrede aktiviteter, og vi støtter ligeledes børnenes fællesskab gennem læringsmiljøerne, hvor vi sørger for at inddrage børnenes perspektiv.

Vi støtter op om kammeratskab på tværs af alder, ved at være sammen på legepladsen, samt at børnene får lov at gå på besøg på tværs af stuerne, eller når vi laver aktiviteter på tværs af stuerne.

Vi går indimellem ind og laver legegrupper, så der skabes balance mellem det enkelte barn og fællesskabet, hvor vi har fokus på, hvordan det enkelte barns styrker kan bidrage til legen.

Vi tilføjer elementer ind i legen, så legen udvikles og fællesskabet styrkes.

Leg og læring

Vi opstiller læringsmiljøer gennem hele dagen, b.la. til rolleleg, konstruktionsleg og fantasi leg m.m. og vi tilbyder børnene "ufærdigt" legetøj og lader dem blande legetøjet. (Dvs. lader dem fantasere med udfordringerne og funktion, og lader dem bruge legetøjet på en anden måde, end de voksne har tænkt).

Vi arbejder i mindre grupper, og tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone.

Vi er bevidste om, at børnene skal tilbydes forskellige materialer, så som blødt, hårdt, naturlige ting m.m.

Vi er bevidste om vores rolle i børnenes lege, går ind og deltager i legen, hvis det er nødvendigt, og ved behov deler vi børnene bevidst i de sociale lege, så vi er opmærksomme på, at børnene har forskellige roller/positioner i legen, alt efter hvem de leger med.

Vi er opmærksomme på, hvor vi skal gå ind og støtte legen, samt guide og rammesætte legen for at alle børn kan være med, og at legen kan udvikle sig, og legen derved er positiv for alle børn.

Vi går som personale aktivt ind i legen, og er med til at videreudvikle legen. Vi opstiller læringsmiljøer, hvor det er muligt at udvikle legen, og derved fremmer børnenes lyst til at lære.

Det pædagogiske personales rolle

Personalet deler børnene op i mindre grupper, og har øje for de gode relationer, så alle børn har mulighed, for at opleve at de er en del af fællesskabet.

Det er personalets opgave at skabe rammerne for det gode læringsmiljø. Dette gøres ved at se på børnegruppen og børnene individuelt. Vi sørger for, at rammerne er, så alle børn trives og udvikles. Vi tager udgangspunkt i barnets zone for nærmeste udvikling, så børnene har en oplevelse af, at de kan mestre forskellige elementer af hverdagen.

Vi tilrettelægger vores personale sammensætning ud fra behovet i børnegrupperne.

Vi har hver måned personalemøde af 3 timers varighed, hvor vi drøfter struktur, pædagogiske tiltag, inklusion, og hvordan vi understøtter det gode læringsmiljø for børnene. I 2 af de 3 timer, har hver gruppe planlægning. Vi anvender et planlægningskema udarbejdet af Vordingborg kommune ud fra de nye styrkede pædagogiske læreplaner. Her bliver ugens/periodens aktiviteter og rutiner sat ind, samt de pædagogiske overvejelser der ligger til grund for aktiviteterne. På disse møder drøftes det enkelte barns trivsel, udvikling, dannelse og læring også, så vi kontinuerligt sørger for, at komme rundt om alle børn.

Vi afholder to pædagogiske dage årligt, hvor der drøftes den faglige udvikling.

Fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø

Hygiejneforhold

Alle børn inddrages positivt i forhold til vigtigheden af god hygiejne ved toiletbesøg.

Vi følger sundhedsstyrelsens retningslinjer og sundhedsplejerskens anbefalinger omkring hygiejne.

I institutionen benyttes der håndsprit og handsker ved næsepudsning.

Fysisk børnemiljø

Vi har et rum i vuggestuen, med skum puder, som alle børnene i huset kan komme ind og lege med.

Vi bestræber os på, at indrette vores fysiske læringsmiljø med så lavt støjniveau som muligt, dette sker fx ved at inddele børnene i mindre grupper og benytte gummimåtter til klodser og lignende.

Æstetisk børnemiljø

Det æstetiske børnemiljø er en løbende proces, hvor vi hele tiden arbejder aktivt med at tilpasse det til børnegruppen og dets interesser. Det er her, vi følger barnets spor og derved får indsigt i, hvor de er henne, og hvad vi kan tilføje for at videreudvikle på deres leg og interesser, så det hele tiden er spændende og tilpas udfordrende.

Psykiske børnemiljø

Vi er som voksne rollemodeller for børnene, og dette afspejler sig også i, hvordan vi omgås hinanden, både børn og voksne imellem men også personalet imellem. Vi er meget bevidste om, at vores omgangstone afspejler sig hos børnene, og det er derfor meget vigtigt for os, at vi er gode ved hinanden, og at vi har en ligeværdig og respektfuld relation. Vi arbejder aktivt på at understøtte det gode børnefællesskab, hvor man hjælper og passer på hinanden. Vi er lydhør og anerkendende i konfliktsituationer, og sørger for, at børnenes perspektiv på konflikten bliver inddraget. Vi støtter børnene i at løse konflikter, og se situationen fra flere vinkler, uden at vi som voksne tager parti i konflikten.

Det omkringliggende samfund

Vi har et samarbejde med kirkens organist, hvor vi i perioder er i præstegården og synger sammen med dagplejen.

Når vi går tur i nærmiljøet, går vi igennem plejehjemmets gårdhave, hvor vi taler med plejehjemmets beboer og benytter deres sansehaver.

Vi har et tæt samarbejde med Bårse skole.

Vi benytter biblioteket i Præstø.

Vi benytter Bårse hal og udeområdet.

Vi benytter "Friheden" som er en lokal legeplads.

Vi benytter arealet ved søerne i Bårse.

Refleksion, dokumentation og evaluering

Vores refleksioner og evalueringer, benyttes til at videreudvikle vores pædagogiske praksis, og til at udvikle vores samspil med børnene.

Vi dokumenterer til forældrene via AULA, både med billeder og hverdagsfortællinger. Dette gør vi, for at forældrene får et indblik i deres børns hverdag.

Personalet har en ½ time til refleksion om ugen. Disse refleksioner drøftes på stuemøder og indimellem på personalemøder.

På de månedlige stuemøder udarbejdes der med planlægningskemaer for en periode og herefter evalueres der.

Vi evaluerer løbende på vores læringsmiljøer, både ude og inde. Dette gør vi, for at sikre, at der er en sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse.

Særlige fokusområder i dagtilbuddet

- Vi har fokus på ICDP.
- Forældresamarbejde.
- Stærke relationer til både voksne og børn.
- Pædagogisk idræt som uddybes herunder;

Kroppen er fundament for al læring og vi ønsker at alle børn vil opleve bevægelsesglæde og gennem erfaringer og kropsbevidsthed, få kendskab til egne muligheder, egne grænser og få viden om kroppen som det vigtigste redskab nu og senere i livet.

Leg, idræt og bevægelse er derfor en del af alle didaktiske overvejelser. Både i struktureret voksenstyret aktiviteter, detailplansprojekter, men også i hverdagspædagogikken.

Vores målsætning er, at der i vores institution skabes en kultur, hvor de bedste rammer for udvikling og læring er til stede for alle børn.

Pædagogisk idræt er en metode til at opnå pædagogiske mål og tager udgangspunkt i det enkelte barn og ikke i aktiviteten.

I pædagogisk idræt kommer pædagogikken før idrætten og med afsæt i et bevidst pædagogisk grundsyn, omsat i handlinger. Pædagogisk idræt er et grundsyn, som danner grundlag for hele det pædagogiske arbejde, detailplaner, og indretning af læringsrum, organisering af det pædagogiske arbejde samt personalets rolle og udtryk.

Hverdagspædagogikken

Vi har fokus på kropsbevidsthed i hverdagen. Vi sætter rammerne og støtter børnene, så de udvikler handlekompetence via deltagelse – at kunne selv. Derfor har vi fokus på, at børnene selv har mulighed for at mestre de fleste ting, som hører til hverdagen. Ex. begynder vuggestuebarnet tidligt selv at kravle op i sin krybbe via en stige når det skal sove, selv sætte sin madkasse i køleskabet, øver sig i af og påklædning og rydde op efter sig mm.

Børnehavebarnet bærer selv sin taske og sætter madkasse og drikkedunk i køleskabet, hænger deres tøj på plads i garderoben og rydder op på bl.a. legepladsen mm.

Det er altid med overvejelser omkring det enkelte barns nærmeste udviklingszone (Vygotsky), samt udgangspunkt i de 4 fokuspunkter (Fysisk, psykisk, social og kognitiv), som dækker børns udvikling generelt.

Fysik, psykisk, social og kognitiv:

Fysisk

Motoriske færdigheder, kondition, koordination, kropsudtryk, kropserfaringer, imiterer krop, Kropslig kommunikation, kropslige handleformer: øve, prøve, mestre mm.

Social

Rollefleksibilitet, medansvar, forhandlingsevne, kommunikation, samarbejde, evne til at gå på kompromis,

Kognitiv

Forstå og acceptere regler/normer, omstillingsevne, evne til refleksion, bruge hukommelse/huske, kritisk tænkning, taktik, regler mm.

Psykisk

Positiv selvopfattelse, tage initiativ, give udtryk for følelser, tillid, vente på tur, problemløsning mm

De seks læreplanstemaer

Pædagogiske mål for natur, udeliv og science

<u>Mål 1</u> Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.	<u>Mål 2</u> Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.
0-2 år <ul style="list-style-type: none">• Vi introducerer børnene til at blive opmærksomme og nysgerrige på, at der er levende dyr og planter, hvor de er og hvad de har behov for.• Vi udforsker i sansehaven, hvor vi fx kan vende træstub og finde småkravl. Blomsterne i haven vandes og passes på, så vi kan se de vokser og ændres.• Vi har i en periode snegle i terrarie, som vi giver mad og vand, for at få forståelsen af at liv er vigtigt.• På ture ud af huset taler vi om, hvad vi ser og hører. Er der noget der særligt vækker børnenes interesse, tages det med hjem til videre undersøgelse.• I nærmiljøet bliver børnene introduceret til forskellige naturtyper, som giver dem mulighed for forskellige oplevelser og lege, samt lære sig selv og naturen at kende.	0-2 år <ul style="list-style-type: none">• Når barnet har haft en oplevelse i naturen, understøtter vi dem i at drage parraller, når vi kigger og læser i bøger.• Vi hænger billeder på væggen, synger både fagte - og bevægelses sange.• Vi laver forskellige sansemotoriske aktiviteter blandt andet ved maleri og i trylledej osv.• Vi tager sne indenfor i baljer, så børnene kan undersøge det.• Vi giver mulighed for at hoppe og lege i vandpytter.• Vi giver børnene mulighed for at drage erfaringer med at gå med bare tæer på forskellige underlag, som græs, flis sand og fliser o.a.

3 år

Vi vil starte på læringen om, at vi skal passe på vores natur og at være nysgerrige på hvad der sker i naturen når det er forår, sommer, efterår og vinter.

Eks. Vil vi gøre børnene opmærksomme på, at vi skal passe på både dyr, insekter og planter. Det kan vi gøre ved at så eller plante vækster vi skal passe og kigge på insekterne uden at gøre dem fortræd.

Vi vil tale med børnene om hvordan det ser ud på legepladsen, er bladene på træerne grønne eller gule, er der nogle blade, er det varmt eller koldt, blæser det, regner det, sner det eller skinner solen.

3 år

Vi vil starte på at lære børnene om stort/småt, langt/kort, tykt/tyndt eller lige stort. Vi vil skærpe børnenes nysgerrighed når vi går tur ved at stille undrende spørgsmål og lade børnene bruge tid på at undersøge.

Eks. Vi vil spørge ind til det vi møder eller bede dem om at finde pinde, sten o.l. når vi er på tur.

Vi vil udfordre børnene på hvor tingene er, måske en fugl på taget, en bold på græsset eller hvad gemmer sig i røret på Friheden.

4 år

- Vi vil vække børnenes nysgerrighed på naturen, ved at tale om forskellige årstider. (Vinter, forår, sommer, efterår) Vi taler om vejret, er det varmt, koldt, regner det osv.
- Vi går ud i nærmiljøet og lader os inspirere af naturen og årstiden.
- Naturen er et rum hvor børn kan gøre sig de første erfaringer med krydderurter og grønsager.
- Vi vil bruge haven som redskab, dyrke grøntsager og krydderurter med børnene. Børnene skal være med i hele processen, og til sidst i forløbet kan vi tage de forskellige grøntsager og krydderurter med ind og smage på det.
- Den voksne er rollemodellen i mødet med naturen.
- Vi undersøger de insekter vi finder og børnene skal lære at vi passer på dyrene.

4 år

- Vi går ud i nærmiljøet og indsamler viden, og på den måde opnår læring om natur og naturfænomener.
- Gennem forskellige projekter/ aktiviteter i dagligdagen, bliver børnene præsenteret for den før matematiske opmærksomhed.
- Vi vil tælle pigerne og drengene enkeltvis, hvor mange børn er der af hvert køn, hvor mange er vi i alt. Vi vil benytte forskellige tællestrategier.
- Derudover vil vi arbejde med geometriske former, firkanter, trekanter, cirkler og rektangel.

5 år

- Vi benytter naturen i nærmiljøet for at sætte fokus på børnenes nysgerrighed og interesse for naturen.
- Vi benytter de fire naturelementer: vand, ild, jord, luft ved at lave bål. Tale om hvordan man slukker/tænder bål
- Vi benytter jord til bord med børnene, de oplever tingene gro og er med til at høste, hvor vi undersøger grøntsagerne og smager på dem.
- Vi implementerer bæredygtighed, ved blandt andet at lære børnene at skrald skal i skraldespanden og ikke smides i naturen. Tale om hvad der sker når man lader skrald ligge i naturen.

5 år

- Børnene lærer at anvende naturvidenskabelige arbejdsmetoder, som at undre sig, at indsamle, undersøge og bearbejde, erfare og stille nye spørgsmål.
- Børnene bliver præsenteret for former og tal rækkefølgen ved at bruge det i dagligdagen og aktiviteter der giver mening for barnet, så de får en forståelse for matematisk opmærksomhed allerede i børnehaven.

Pædagogiske mål for krop, sanser og bevægelse

Mål 1

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Mål 2

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

0-2 år

- Vi arbejder hele dagen med selvhjulpethed. Børnene motiveres herigennem til bevægelse og bliver stimuleret kropsligt og sansemæssigt.
- Det være sig både i faste daglige rutiner, som leg på legepladsen, hvor den taktile, den vestibule og den kinæstetiske sans bliver understøttet.
- Vi støtter det enkelte barn til at videreudvikle deres fysiske kunnen, ud fra zonen for nærmeste udvikling.
- Vi støtter og guider børnene, så de bliver fortrolige med deres krop og udfordrer dem tilpas, så de mærker, at de udvikler sig og kan mere end de lige tror.
- Vi skaber gode læringsmiljøer, hvor børnene får mulighed for at opleve stimulering af de forskellige sanseapparater.

0-2 år

- Vi vil gerne, at børnene udvikler et sundt forhold til berøring og intimitet. Derfor vægter vi højt, og er meget opmærksomme på, at give børnene nærhed, tryghed og omsorg. Blandt andet ved at lade dem sidde hos en voksen og få krammer, når behovet hos barnet opstår.
- Vi gør plads til, at børnene både kommer op og ned igen i aerosol.
- I samlingen synger vi fagte - og bevægelsessange.
- Vi hjælper til, at børnene for en fornemmelse af kroppens signaler, funktioner og bevæg-mønster
- Vi er meget opmærksomme på, at alle børn i løbet af dagen, får brugt kroppen, det være sig både udenfor på legepladsen, som indenfor i form af motorikbaner.
- Vi gør det muligt, at børnene har mulighed for at:
 - Krybe
 - Kravle
 - Rulle
 - Gå
 - Hoppe
 - Gå på trappe
 - Løbe (op og ned ad skråning)
 - Gynge
 - Rutsje

Vi vil gerne tilbyde alle børn aktiviteter der stimulerer sanserne i form af:

- Sandkasseleg
- Vandlege
- Maleteknikker
- Musik til ørerne
- Synge sange med fagter
- Føle og smage på maden
- Deltage i tilberedning af fx æblegrød, pandekager, frugt og brød til formiddag.
- Tegne med kridt

<ul style="list-style-type: none"> • Vi arbejder med sanser gennem de forskellige daglige rutiner. • Vi giver børnene mulighed for at udfordre og udvikle finmotorikken i de daglige faste rutiner. • I forskellige aktiviteter og lege bliver børnene præsenteret for legetøj og materialer med finmotoriske udfordringer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leg med kartoffelmel/vand blanding. • Er i sansehaven og dufter til blomster og krydderurter. • Hører, lytter og italesætter lyde i trafikken. <p>Vi følger på gåtur sanseruten fra Aggerhus, hvor vi lytter til fugle, smager på brombær og æbler. Vi kigger efter opmærksomhedspunkter ud fra billeder.</p> <p>Vi støtter og guider børnene i at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaske hænder. • Tørre mund og hænder med en våd engangsvaskeklud efter måltider. • Vi hjælpes ad med at pudse næse. <p>Vi er opmærksomme på at alle børn får mulighed for at bruge finmotorikken, ved blandt andet pincetgreb og andre fingre/hånd udfordringer med tanke for zonen for nærmeste udviklingstrin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spiser med fingrene. • senere udforsker med gaffel. • dernæst håndtere kvarte mader. • Tag papir sangglæde når hænderne skal tørres efter håndvask. • Åbne velcro på for eksempel sko. • Lyne lynlåsen op/ned. • åbne ble. • Åbne ostehaps frugtstænger og andet. <p>Vi har tilbud af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • følevægge. • baby duplo klodser. • stableklodser. • fjer. • avisrapir. • duplo lego. • magneter. • puslespil. • øve at vende sider i en bog.
--	---

3 år

Nu er vi på vej mod vinter og mere overtøj, vil vi fortsat arbejde på at gøre børnene selvhjulpne.

Vi vil øve motorik og balance samt koordination både ude og inde.

Eks. Vi vil vise børnene hvordan overtøjet skal på ved at vi selv tager overtøj på sammen med dem.

På legepladsen har børnene mulighed for at klatre, rutsje, balancere og cykle, både på løbe- og 2hjulecykel. Vi hjælper med at få børnene til at prøve det de måske synes er lidt svært.

Vi vil arbejde med motorik-bolde i små grupper hver dag i en periode. Hvis vi opdager behov igen senere, tager vi en omgang mere.

3 år

Vi vil bruge pædagogisk idræt som metode til at styrke børnenes motorik, balance, sanser og arousal, både høj og lav.

Eks Vi fortæller en historie eller et eventyr – De 3 små grise – og vi lader børnene være grisene, der løber fra hus til hus, men de er også ulven der puster og pruster.

Vi har indrettet vores rum, så der er mulighed for at børnene kan udfolde sig med store kropslige bevægelser, f.eks. har vi et rum uden møbler hvor børnene altid må løbe eller hoppe på madrasser.

Vi laver aktiviteter hvor pulsen kommer helt i top, men også aktiviteter hvor vi er stille – giver hinanden massage – eller bare ligger stille og hører musik.

Vi bruger pædagogisk idræt, altså bevægelse, leg og idræt både når vi arbejder med sociale, psykiske, motoriske og kognitive kompetencer.

4 år

- Vi vil have fokus på at børnene lærer deres krop at kende, og bliver mere bevidste om de forskellige kropsdele.
- Bevægelse er vigtig for barnets aktive udforskning af verden og kroppens muligheder alene, og sammen med andre børn og i samspil med de fysiske omgivelser ude og inde.
- Børnene skal lære at det er sundt at bruge sin krop, samt lære hvad der er sundt og usundt i forhold til mad, søvn og bevægelse.
- Vi arbejder på at motivere det enkelte barn til at bruge kroppen, så den udfordres og barnet føler glæde ved at kunne mestre nye udfordringer.

4 år

- Vi vil benytte hallen til motoriske udfordringer, og general bevægelse, som forhindringsbane, boldspil, kolbøtter m.m. På den måde har vi også fokus på venskab, samvær og samarbejde.
- Vi vil bruge legepladsen som vi også bruger hallen, men med den ekstra mulighed at børnene kan klatre i træer, på klatrestativ, gyngende og kører på cykler.
- Alle aktiviteter har en pædagogisk bagdør, der gør at alle børn har mulighed for at deltage i aktiviteten på deres egen præmisser, og derved oplever krop og bevægelses glæde.
- I garderoben guider vi det enkelte barn til at blive selvhjulpne. Vi taler om vejret og årstiden og hvilket tøj der passer til at have på udenfor.
- Vi opfordrer til at madpakken bliver spist, men hvad og hvor meget bestemmer det enkelte barn i stor udstrækning selv.

5 år

- Stuen bliver forvandlet til yoga miljø hvor hvert enkelt barn får en yoga madras og instrueres af en voksen.
- I nærmiljøet har vi gjort brug af udkigstårnet ved søen og legepladsen nær børnehaven der udfordrer deres motorik, endvidere vil vi gerne lave forhindringsbaner og boldlege i hallen, for at ramme barnets ZNU (zone for nærmeste udvikling).

5 år

- Vi benytter os af pædagogisk idræt hvor Vi har fokus på kerneværdierne som mestring, sociale relationer, bevægelsesglæde, personlige sejre, det legende og oplevelsen af flow. Der arbejder vi både med voldsomme og rolige lege så alle børn kan være med, med en pædagogisk bagdør.
- Høj arousal er en del af dagligdagen på legepladsen når de løber og leger, gynger, cykler og kommer ind til madpakker hvor der arbejdes med low arousal, for at få ro i kroppen igen inden mad for at give et godt flow i børnegruppen. Det gør vi ved at alle sætter sig på gulvet med afslappende musik og laver tryk eller bløde strøg.

Pædagogiske mål for kommunikation og sprog

Mål 1

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Mål 2

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

0-2 år

- Vi er opmærksomme og følger det enkelte barns sprogudvikling.
- Vi synger, rimer og remser.
- Vi har læsehjørne med bøger der er tilgængelige, for at vække nysgerrigheden.
- Vi har sange hængene visuelt på væggen, for at børnene kan kommunikere hvilken sang de vil synge.
- Vi dokumenterer visuelt, når vi arbejder med bestemte aktiviteter.
- Vi sætter ord på barnets nonverbale kommunikation.
- Vi understøtter barnet i at have lov til at sige til og fra.
- Vi er opmærksomme på at give barnet tid til at svare på spørgsmål. Vi kan efterfølgende udvide barnets svar.
- Vi ser på billeder i bøgerne, og derved på sigt, give børnene nysgerrighed for at få læst højt og kunne lytte.
- Vi gør forældre opmærksomme på, hvor vigtigt det er, at de læser og synger med deres barn.

0-2 år

- Vi læser historier med effekter og sætter fokus på bestemte ord.
- En vuggestueform for dialogisk læsning. Børnene lærer at lytte, deltage og koncentrere sig.
- Vi bruger sangkufferter i samlingen.
- Vi spiller billedlotterier, som kan indeholde forskellige temaer, som bondegårdens dyr, værktøj, frugter eller grøntsager osv.
- Vi er opmærksomme på at tale tydeligt i vores dialog, meddelelser og spørgsmål og gentager mange, mange, mange gange.
- Når vi indgår i en dialog, har vi fokus på grammatik, endelser, forholdsord og begreber og underbegreber.

3 år

Vi vil hver dag læse eller fortælle en historie/eventyr for børnene, som er en fælles oplevelse.

Vi vil læse dialogisk læsning i små grupper, hvor børnene er delt op efter deres sproglige kunnen.

Vi sætter ord på alt hvad vi gør, og gentager hvad børnene siger til os.

Eks. Til samling læser vi en lille historie, som vi alle kan tale om efterfølgende. Vi læser den samme historie flere gange.

Til dialogisk læsning vælger vi historien ud fra hvilken gruppe børn – sprogligt stærke/svage.

Vi vil lære børnene at være opmærksomme når vi taler til dem, eks. Sige deres navn eller røre ved deres arm, så de bliver opmærksomme.

3 år

Vi vil bruge historierne til så småt at begynde at spørge ind til hvad børnene har hørt.

Vi vil lære børnene hvordan de kan sætte ord på tanker og handlinger.

Eks. Når vi har hørt en historie, vil vi stille spørgsmål til hvad vi lige har hørt. Her vil vi også øve at lytte til hinanden, at der kun er 1 der taler ad gangen.

Hvis et barn kommer og siger han savner sin mor vil vi spørge ind til hvorfor og hvordan vi kan hjælpe med at gøre det lettere for barnet. Vi oplever ofte at de små ikke magter at sætte ord på det der er svært, men i stedet bruger savnet. Vi vil visuelt vise hvordan man kan se ud når man er ked, glad, vred, rasende eller meget glad, nærmest lykkelig.

4 år

- Vi vil skabe trygge læringsmiljøer hvor børnene i en lille gruppe, kan udvikle sproget i et trygt miljø. Vi bruger dialogisk læsning, snakker om fokusord, rim og remser og sange.
- I vores samling har vi fokus på at børnene lærer at vente på tur, fortælle og lytte til hinanden.
- Vi præsenterer børnene for over/under begreber og forholdsbegreber.
- For børn med særlige behov sammensætter vi relevante små sproggrupper, hvor vi styrker blandt andet mundmotorik, udtale og lyde.

4 år

- Vi arbejder med at skabe glæde og et positivt pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn oplever tryghed til at udvikle sig sprogligt i små grupper. Vi hjælper børnene med at sætte ord på deres følelser og handlinger, og er opmærksomme på børnenes kropssprog.
- I vores læringsmiljøer understøtter vi børnenes sproglige udvikling ved at hænge forskellige billeder op af ugens dage og måneder, samt understøttende sange og symboler som visuelt understøtter det verbale sprog
- Vi vil i spise situationen være opmærksom på at den voksne er med til at få skabt en god og rolig dialog imellem børnene, så alle får mulighed for at blive hørt.

5 år

- Vi har dialogisk læsning- og fokus ord der bliver uddybet for børnene og som børnene fortæller hvad betyder. Det giver en større sammenhæng og forståelse for historien.
- Vi har fokus på bogstaver og lydene i ord.
- Vi sætter fokus på kropssprog og hvad Det kan bruges til.
- Vi har sang, rim og remser som følger årtiderne lineært, For at udvide børnenes ordforråd.
- Vi arbejder skoleforberedende. Hvor vi blandt andet arbejder med over og underbegreber samt matematiske begreber.
- Lære at bruge sproget til at argumentere med.

5 år

- Vi har fokus på turtagning, lære at udsætte egne behov.
- Vi har fokus på hvordan man agerer i et fællesskab, hvordan man kommunikerer med hinanden og hvordan man bliver opfattet af modtageren i kommunikationen.
- Vi holder samling hvor man lærer at tale og lytte- bruge Vores kendskab til børnene så alle får mulighed for at deltage ligeværdigt og have særligt fokus på børn i udsatte positioner.

Pædagogiske mål for social udvikling

Mål 1

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Mål 2

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

0-2 år

- Vi støtter barnet i at lege omkring hinanden og skabe relationer imellem hinanden og på sigt etablere venskabsfølelsen med andre børn og indleve sig i, hvordan andre føler og tænker.
- Vi lærer barnet at tilegne sig sociale spilleregler og lærer det at være en del af fællesskabet.
- Vi støtter barnet i at respektere og være nysgerrige overfor hinandens forskelligheder og i at være rummelige.
- Vi hjælper børnene med at kunne udtrykke sig overfor hinanden og være opmærksomme på hinanden.
- Vi hjælper børnene til at kunne deltage i et fællesskab.
- Vi lærer børnene at kommunikere nonverbalt og verbalt, både når de skal udtrykke sig og når de skal lytte til og aflæse andre børn og voksne.
- Vi lader børnene hjælpe hinanden og de voksne i hverdagen. Dette giver barnet en følelse af at være betydningsfuld i fællesskabet.
- Børnene får mulighed for at øve sig i at løse konflikter i vuggestuehøjde. Vi hjælper børnene med løsningsforslag.
- Vi tror på at stemning på stuen smitter af på børnene.
- Vi understøtter børnenes muligheder for at lege sammen og skabe venskaber både i strukturerede og ustrukturerede situationer.

0-2 år

Vi støtter børnene i at lære:

- at samarbejde med andre børn
- at gennemføre aktiviteter og lege.
- at løse konflikter
- at få viden om andre børn
- at dele glæde og følelser
- at få ideer til nye lege
- at lære turtagning

Disse ting understøtter vi f.eks. ved at:

- Benævne hvordan vi aflæser barnets nonverbale udtryk.
- Lave samlinger, hvor barnet får en oplevelse af at være en del af en gruppe. Samlingerne bruges bl.a. til at børnene får øje på hinanden, vente på tur, være i centrum og vælge en sang.
- Lære børnene om turtagning. F.eks. når vi tager en lille rutsjebane ind på stuen og lærer dem at vente på det bliver deres tur. Og også at lære dem om den pingpong effekt, der er
- i en samtale, hvor den voksne siger noget og venter på at barnet skal sige noget igen osv.
- Vi støtter barnet i at benævne sig selv og sine egne behov blandt andet i konfliktsituationer.
- Vi opfordrer børnene til at lege med hinanden. Vi skaber plads til at børnene kan lege med hinanden både i små og større grupper. Vi deltager og tilføjer elementer i børnenes lege, men lader dem ligeledes lege og fordybe sig på egen vis.

<p>3 år</p> <p>Vi vil som det første arbejde på, at børnene bliver en gruppe. Vi skal hjælpe dem at danne relationer til hinanden, og til at lære at lege sammen, at kunne dele legetøjet og fastholde fokus i legen.</p> <p><i>Eks. Vi har, siden gruppen blev dannet i august observeret hvordan agerer overfor hinanden, og efterfølgende igangsat lege eller aktiviteter for at styrke gode relationer og inddrage børn med udfordringer i legen.</i></p> <p><i>Vi vil ændre på stuens indretning for at give børnene de optimale betingelser for legen, så den kan udvikle sig.</i></p>	<p>3 år</p> <p>Vi vil arbejde på, at børnene bliver opmærksomme på hinanden, trøster hinanden og giver hinanden plads til at tale.</p> <p><i>Eks: Vi vil i samling lade børnene fortælle på skift, alle får lov, men skal vente på tur.</i></p> <p><i>Vi vil give børnene mulighed for at lege deres leg på egne præmisser – de må gerne sige nej til flere i legen.</i></p> <p><i>Vi vil naturligvis være opmærksomme på, at det ikke er det samme barn, der hver gang bliver holdt udenfor. Så vil vi hjælpe med at få barnet ind i en relation.</i></p>
<p>4 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi arbejder som pædagogisk personale med at understøtte det enkelte barns udvikling af empati og sociale kompetencer. • Vi indretter små læringsmiljøer hvor vi kan se og understøtte det enkelte barns sociale udvikling, samt forsøge at udvikle det enkelte barns empati og styrke relationerne børnene imellem. • Legen bliver brugt som en indgang til det sociale fællesskab. Vi har særligt fokus på de børn der har sværere ved at finde sin plads i det sociale fællesskab. Vi lærer, som pædagogisk personale det enkelte barn, at det er okay at have en bedste ven, men vi støtter barnet i også at danne nye og gode relationer til andre børn. 	<p>4 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi er som pædagogisk personale bevidste om at skabe deltagelsesmuligheder i børne fællesskaberne for ALLE børn. Vi har fokus på, at vise børnene forskellighed er okay, og at alle har noget værdifuldt, som de kan bruge i fællesskabet. • Vi hjælper børnene med at kunne udtrykke sig overfor hinanden og være opmærksomme på hinanden, samt lærer børnene at tale om deres egne og andres følelser. Vi anerkender, og italesætter deres følelser og guider dem til at håndtere følelserne hensigtsmæssigt, og giver efter behov alternative handlemuligheder.

<ul style="list-style-type: none"> • På den måde sikre vi, at de enkelte børn som måske ikke har en bedste ven kan opnå venskaber og betydningsfulde relationer. 	
<p>5 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi har øje for at børnene i udsatte positioner bliver inddraget i det sociale fællesskab ved at starte lege, hvor barnet har en afgørende rolle og har styrke inden for denne leg. • Vi fokuserer på at man skal lære at hjælpe sine kammerater og at kunne dele. • Lære at tale pænt til andre, ligesom det er rart at blive talt pænt til. • Fortsat lære at være en del af et fællesskab, hvor den enkelte også skal yde. 	<p>5 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi støtter børnene i at tilegne sig sociale spilleregler, og lærer det at være en del af fællesskabet. • Vi støtter barnet i at respektere og være nysgerrige overfor hinanden forskelligheder, og i at være rummelige.

Pædagogiske mål for alsidig personlig udvikling

<p>Mål 1</p> <p>Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.</p>	<p>Mål 2</p> <p>Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.</p>
<p>0-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi er aktive deltagende voksne, som er med til at skabe et trygt læringsmiljø for børnene i deres lege og fællesskaber. • Vi ønsker, at alle børn skal føle sig betydningsfulde i børnefællesskabet. Derfor nævner vi alle børn ved navn, når vi møder dem gennem hele dagen. Det være sig bl.a. om morgenen, ved samling og når vi møder dem efter søvn. • Vi har altid fokus på selvhjulpethed, da det er med til at styrke børnenes selvværd. Både i faste daglige rutiner og i legen, understøtter vi det, 'at kunne selv'. • En god selvværdsfølelse giver en positiv selvopfattelse, derfor arbejder vi bevidst med at støtte barnets selvværd. • Vi respekterer og anerkender forskelligheder. 	<p>0-2 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi lægger stor vægt på, at tryghed er det grundlæggende for udvikling og læring. • Vi støtter børnene i en begyndende forestilling om sig selv og omverdenen. Vi støtter dem i at have tillid til andre, samt udviklingen af nysgerrighed. • Vi yder nærvær og fysisk kontakt. • Vi er opmærksomme på, at hverdagen indeholder faste daglige rutiner, strukturerede aktiviteter og ustrukturerede aktiviteter. • Vi støtter børnene i at mærke og forstå forskellige følelser. • Vi støtter barnets følelse, ved at være med den, sammen med barnet. • Vi benævner opståede følelser og taler om, hvad der skete og hjælper til en løsning.

3 år

Vi voksne vil skabe små trygge fællesskaber og derved lære børnenes styrker og udfordringer at kende. På den måde kan vi understøtte det enkelte barns selvværd og selvtillid.

Vi vil fortsat have fokus på at børnene selvhjulpethed, og også øve dem i at blive renlige.

Vi vil lære børnene at sætte ord på deres følelser, både de rare og de mindre rare.

Vi vil begynde at lære børnene at gøre ting de ikke rigtig har lyst til og deltage i aktiviteter de ikke selv har valgt.

Eks. Ved at kende det enkelte barns styrker og udfordringer kan vi tilrettelægge aktiviteter der styrker udfordringerne og derved øge selvtilliden.

Når vi øver selvhjulpethed og toiletbesøg styrkes børnene i at kunne. Vi vil gerne flytte børnenes fokus fra "jeg kan ikke" til "se, jeg kan selv".

Vi vil, med både billeder og bamser italesætte følelser og at alle følelser er tilladte. Vi skal bare lære at håndtere dem.

3 år

Vi vil indrette læringsrum, der giver børnene udfordringer, inspiration og tryghed, samt være nærværende voksne, så det enkelte barn kan udvikle sig i eget tempo.

Vi vil veksle mellem gruppeaktiviteter og aktiviteter med et enkelt barn. På den måde kan vi skabe forskellige muligheder for alle børns udvikling og læring.

Vi vil begynde at lære børnene at løse konflikter ved at sætte ord på hvad der skete og hvordan de implicerede børn ser ud.

Eks: Vi vil give børnene mulighed for at kunne være i et stille hjørne, hvor der kan læses i en bog. Samtidig giver vi mulighed for at kunne hoppe og danse til musik eller en god rolleleg med køkken og dukker. Konstruktionslegetøj er også en mulighed, og vi voksne deltager hvor vi ser et behov for at videreudvikle legen, så børnene udvikler sig.

Vi vil planlægge aktiviteter som alle børn skal deltage i, både hele gruppen på en gang, i mindre grupper og enkeltvis. Vi vil meget gerne komme fra "skal jeg også være med" til "hvornår er det min tur".

Vi vil spørge børnene hvad der skete, hvem legede med hvad, lade dem se på hinanden, hvordan ser den anden ud – glad, vred, ked osv. Efterhånden som børnene bliver ældre vil vi udbygge snakken.

4 år

- Vi arbejder med ICDP og viser forståelse for barnets følelser og hjælper med at opbygge gode strategier for at håndtere dem. Samtidigt opbygger barnet selvtillid, selvforståelse og selvværd.
- Vi vil skabe små trygge fællesskaber og derved lære det enkeltes barn styrker og udfordringer at kende. På den måde kan vi bedst muligt styrke det enkelte barns selvværd og selvtillid.
- Ved at vi voksne viser børnene tillid og respekt, vil børnenes engagement, fordybelse og lyst til at lære udvikles.

4 år

- Ved at indrette læringsrum der giver børnene udfordringer, inspiration og tryghed, samt nærværende voksne, kan det enkelte barn udvikle sig i eget tempo.
- Ved at veksle mellem gruppeaktiviteter og aktiviteter med et barn, skaber vi forskellige muligheder for alle børns udvikling og læring.
- Vi øver børnene i at løse deres egne konflikter ved at sætte ord på.

5 år

- Vi sørger for at læringsmiljøerne er tilpas udfordrende så børnene opnår mestring og har mulighed for at erfare sig selv på nye måder.
- På trods af at vi er en aldersopdelt institution har børnene fin mulighed for at lege på tværs af stuerne, eller lege sammen på legepladsen.
- Lærer hvad der er rigtigt og forkert og kunne glæde sig på andres vegne og tage hensyn til hinandens forskelligheder.

5 år

- Børnene skal føle sig anerkendt, set og hørt.
- Vi støtter børnene i at mærke og forstå forskellige følelser. Vi benævner opståede følelser og taler om, hvad der skete og hjælper til en løsning.
- Vi giver barnet redskaber, til at løse konflikter.

Pædagogiske mål for kultur æstetik og fællesskab

Mål 1 Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.	Mål 2 Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.
0-2 år <ul style="list-style-type: none">• Vi danner børnene til at kunne fungere i den gængse kultur, som de dels møder i deres liv• udenfor institutionen og senere vil møde i deres videre institutionsliv.• Vi lærer børnene at begå sig med andre børn og voksne, og at tage hensyn til egne og med tiden hinandens og andres behov og ønsker.• Vi lærer børnene vaner, rutiner og omgangsformer i forbindelse med faste daglige aktiviteter. F.eks. omkring måltider, samlinger, i garderoben, i skifte situationer og lign.• Vi opstiller retningslinjer for, hvad børnene må og ikke må og hvad der kan lade sig gøre i forskellige situationer.• Vi er tydelige omkring, hvad vi mener, således at børnene kan aflæse og forstå og se, hvornår der er tale om alvor og leg.• Selv om vi er tydelige og arbejder ud fra mange vaner og rutiner, er vi også klar til at ændre på vores opfattelse og måder at gøre	0-2 år <ul style="list-style-type: none">• Indenfor rammerne, gør vi meget ud af, at børnene skal have lov til at udfolde deres egen personlighed og udtrykke sig på den måde, de har lyst til.• Vi støtter børnene i at udtrykke sig og finde glæde i at ville videregive og dele deres oplevelser, fantasier og følelser med andre.• Vi er åbne og nysgerrige for børnenes verden og forholder os derfor til, at der kan være mange måder at se og opleve situationer på.• Vi introducerer børnene i forskellige traditioner, hvor vi i nogle af dem invitere familierne ind i vuggestuen, for at give mulighed for erfaringsdannelse af fællesskaber på tværs og understøtte, forskellige kulturelle oplevelser.

tingene på, hvis børnene udviser andre behov.

<p>3 år</p> <p>Vi vil introducere børnene for vores traditioner og holde dem i hævd ved at arbejde fokuseret med emnet i længere tid.</p> <p>Vi vil i de daglige rutiner øve sociale spilleregler og de normer der findes i vores samfund.</p> <p>Hvis det bliver aktuelt, vil vi naturligvis inddrage kulturelle baggrund, normer og traditioner fra andre folkeslag.</p> <p><i>Eks: I efteråret holder vi lanternefest. Alle børn skal lave en lanterne, vi snakker om hvorfor vi holder festen når det er mørkt, og vi lærer lanternesangen. På selve dagen hører vi historien om Morten bisp og gæssene inden vi går byen rundt med de tændte lanterner.</i></p> <p><i>Når vi spiser, holder samling eller er på badeværelset passer vi på hinanden, venter på tur og ved spisning sidder alle på deres stol.</i></p> <p><i>Vi har før haft børn med anden tro en vores kristne. Så har vi naturligvis snakket om hvilke traditioner og normer der er den familie.</i></p>	<p>3 år</p> <p>Vi vil introducere børnene for mange forskellige kulturelle oplevelser, både musik, billedsprog, modellering, teater og film.</p> <p>Vi vil give børnene mulighed for at udfolde deres kreativitet så de kan vise hvem de er og fortælle om deres verden.</p> <p>Vi vil skabe læringsmiljøer der gennem glæde udvikler fantasi, kreativitet og kulturel forståelse.</p> <p><i>Eks: Vi vil spille både rock, pop, jazz og klassiske musik for børnene.</i></p> <p><i>Vi vil give dem mulighed for at lave tegninger, malerier og collager.</i></p> <p><i>Vi vil give børnene mulighed for både at lære modellervoks, ler og papmache at kende.</i></p> <p><i>Vi vil tage i biografen når vi bliver inviteret til det.</i></p> <p><i>Vi vil lade børnene selv spille teater., og vi vil arbejde på, at vi kan se et teaterstykke om året.</i></p>
---	---

<p>4 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi øver børnene i at være sammen i større fællesskaber, som f.eks. samling. • Vi støtter børnene i at begå sig med andre børn og voksne, og at tage hensyn til hinandens behov og ønsker. • Til samling og i rutinerne øver vi os på de sociale spilleregler og normer. Vi drøfter reglerne og snakker om hvad der optager børnene. • Vi vægter vores traditioner højt og forbereder og snakker med børnene om emnet i god tid inden det starter op. 	<p>4 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi sørger for at vægte traditioner højt. Børnene bliver introduceret til de forskellige traditioner der er. Vi taler om at der kan være forskel på traditioner fra land til land, og fra familie til familie. • Vi støtter børnene i at udtrykke sig, og finde glæde i at ville videregive og dele deres oplevelser, fantasier og følelser med andre.
--	---

<p>5 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Til samling og i rutinerne øver vi os på de sociale spilleregler og normer, vi drøfter regler og hvad der optager børnene. • Vi har demokrati i fokus, vi øver børnene i at ytre sig i gruppen samt lære at lytte til hinanden og at vente på tur. • Vi øver med børnene hvordan man lærer at udtrykke sig med de mange kreative sprog. 	<p>5 år</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lære om baggrunden for de mest almindelige danske tradition, og introducerer børnene til at tale om de forskellige traditioner man afholder i andre lande og fra familie til familie. • Vi er nysgerrige sammen med børnene, for at udvide Vores horisont indenfor kultur, vi søger viden både gennem digitale medier og bøger vi låner på biblioteket. • Lære hvordan man opfører sig når er en del af det offentlige rum.
--	--